

FISCAL RULES

REGUŁY FISKALNE

REGUŁY FISKALNE

REGUŁY
DOCHODOWE
(*REVENUE
RULES*)

REGUŁY
DOTYCZĄCE
SALDA
BUDŻETOWEGO
(*BUDGET
BALANCE
RULES*)

Art. 242 UFP

REGUŁY
DOTYCZĄCE
DŁUGU
PUBLICZNEGO
(*DEBT RULES*)

Art. 216 ust. 5
Konstytucji
Art. 86 UFP

REGUŁY
WYDATKOWE
(*EXPENDITURE
RULES*)

Art. 112aa UFP
Art. 112d UFP

REGUŁA OKREŚLAJĄCA LIMIT DŁUGU PUBLICZNEGO W RELACJI DO PKB

Art. 216 ust. 5 Konstytucji RP

Nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy **3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto.**

Sposób obliczania wartości rocznego produktu krajowego brutto oraz państwowego długu publicznego określa ustawa.

PROCEDURY OSTROŻNOŚCIOWE I SANACYJNE

Art. 86 UFP

- W przypadku, gdy wartość relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto, o której mowa w art. 38 pkt 1 lit. a, ogłoszonej zgodnie z art. 38:
 - 1) (uchylony); *
 - 2) jest większa od 55%, a mniejsza od 60%;
 - 3) jest równa lub większa od 60%.
- **Więcej na ten temat:**
<http://phavi.umcs.pl/at/attachments/2015/0125/003341-progi-2015.pdf>

I PRÓG NIEOBOWIĄZUJE

- Na mocy ustawy z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych zawieszono tzw. pierwszy próg ostrożnościowy (art. 86 ust. 1 pkt 1 u.f.p.). Jak wskazuje się w literaturze, zawieszenie pierwszego progu ostrożnościowego było spowodowane koniecznością zwiększenia kwoty deficytu budżetowego w znowelizowanej ustawie budżetowej na 2013 r. oraz w projekcie ustawy budżetowej na 2014 r. ponad ograniczenia wynikające z art. 86 ust. 1 pkt 1 u.f.p. Ostatecznie pierwszy próg ostrożnościowy został usunięty z systemu prawnego na mocy ustawy nowelizującej ustawę o finansach publicznych z dnia 8 listopada 2013 r. W myśl przepisów wyżej przywołanej ustawy z dniem 1 stycznia 2014 r. uchylono art. 86 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych. W obecnie obowiązującym stanie prawnym istnieją wyłącznie dwa progi sanacyjne.

STABILIZUJĄCA REGUŁA

WYDATKOWA (art. 112aa UFP)

Art. 112aa UFP

- Kwota wydatków na dany rok organów i jednostek, o których mowa w art. 9 pkt 1-3, pkt 8 z wyłączeniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, i w pkt 9 oraz Funduszu Pracy, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, a także funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw, jest obliczana według wzoru:

$$WYD_n = WYD_{n-1}^* \cdot E_n(CPI_n) \cdot [WPKB_n + K_n] + E_n(\Delta DD_n)$$

$$WYD_{n-1}^* = WYD_{n-1} \cdot \frac{CPI_{n-2}}{E_{n-1}(CPI_{n-2})} \cdot \frac{E_n(CPI_{n-1})}{E_{n-1}(CPI_{n-1})}$$

$$WPKB_n = \sqrt[8]{\frac{PKB_{n-2}}{PKB_{n-8}} \cdot E_n\left(\frac{PKB_{n-1}}{PKB_{n-2}}\right) \cdot E_n\left(\frac{PKB_n}{PKB_{n-1}}\right)}$$

Art. 112d UFP

1. Przepisów art. 112aa nie stosuje się w przypadku wprowadzenia:

- 1) stanu wojennego;
- 2) stanu wyjątkowego na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) stanu klęski żywiołowej na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, Minister Finansów oblicza kwotę wydatków i wielkość wskaźnika średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto, o których mowa w art. 112aa ust. 1, oraz sumę, o której mowa w art. 112aa ust. 5.

STABILIZUJĄCA REGUŁA WYDATKOWA

(art. 112aa UFP)

- została wprowadzona w życie z dniem 28 grudnia 2013 r., stanowi to implementację tzw. sześciopaku (dyrektywa Rady 2011/85/UE);
- **obejmuje ogół wydatków sektora rządowego i samorządowego (sektor *general government*);**
- **ma na celu wzmocnienie stabilności finansów publicznych;**
- **polega na wprowadzeniu nieprzekraczalnego limitu wydatków sektora *general government* – wyznaczonego corocznie na podstawie dynamiki PKB;**
- jej zastosowanie miało umożliwić ustabilizowanie państwowego długu publicznego w relacji do PKB na poziomie ok. 40%.

REGUŁA DOTYCZĄCA SALDA BUDŻETOWEGO

„ZŁOTA REGUŁA BUDŻETOWA JST”

Art. 242 UFP

- 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6.
- 2. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, z zastrzeżeniem ust. 3.
- 3. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

PROCEDURA NADMIERNEGO ZADŁUŻENIA

Traktat o funkcjonowaniu UE

Artykuł 126

1. Państwa Członkowskie unikają nadmiernego deficytu budżetowego.
2. Komisja nadzoruje rozwój sytuacji budżetowej i wysokość długu publicznego w Państwach Członkowskich w celu wykrycia oczywistych błędów. Bada ona poszanowanie dyscypliny budżetowej na podstawie poniższych dwóch kryteriów:
 - a) czy stosunek między planowanym lub rzeczywistym deficytem publicznym a produktem krajowym brutto przekracza wartość odniesienia, chyba że:
 - - stosunek ten zmniejszył się znacznie oraz w sposób stały i osiągnął poziom bliski wartości odniesienia,
 - - lub przekroczenie wartości odniesienia ma charakter wyjątkowy oraz tymczasowy i stosunek ten pozostaje bliski wartości odniesienia;
 - b) czy stosunek między długiem publicznym a produktem krajowym brutto przekracza wartość odniesienia, chyba że stosunek ten zmniejsza się dostatecznie i zbliża się do wartości odniesienia w zadowalającym tempie.

3. Jeśli Państwo Członkowskie nie spełnia wymogów jednego lub obu tych kryteriów, Komisja opracowuje **(1) sprawozdanie**. Sprawozdanie Komisji uwzględnia również to, czy deficyt publiczny przekracza publiczne wydatki inwestycyjne i uwzględnia wszelkie inne istotne czynniki, w tym średniookresową sytuację gospodarczą i budżetową Państwa Członkowskiego. Komisja może także opracować sprawozdanie, jeśli mimo spełnienia wymagań wynikających z tych kryteriów uzna, że istnieje ryzyko nadmiernego deficytu w Państwie Członkowskim.

4. Komitet Ekonomiczno-Finansowy wydaje **(2) opinie** w odniesieniu do sprawozdania Komisji.

5. Jeżeli Komisja uzna, że w Państwie Członkowskim istnieje nadmierny deficyt lub że taki deficyt może wystąpić, kieruje opinię do danego Państwa Członkowskiego i informuje o tym Radę.

6. Rada, na wniosek Komisji i rozważywszy ewentualne uwagi danego Państwa Członkowskiego, decyduje, po dokonaniu ogólnej oceny, czy istnieje nadmierny deficyt.

7. Jeżeli Rada stwierdzi, zgodnie z ustępem 6, że istnieje nadmierny deficyt, przyjmuje na zalecenie Komisji, bez nieuzasadnionej zwłoki, **(3) zalecenia** skierowane do danego Państwa Członkowskiego w celu położenia przez nie kresu tej sytuacji w oznaczonym terminie. Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 8, zalecenia te nie zostają podane do publicznej wiadomości.

8. W przypadku gdy Rada stwierdzi, że w odpowiedzi na jej zalecenia żadne skuteczne działanie nie zostało podjęte w oznaczonym terminie, może podać zalecenia do publicznej wiadomości.

9. Jeśli Państwo Członkowskie w dalszym ciągu nie realizuje zalecenia Rady, może ona wezwać dane Państwo Członkowskie do przyjęcia w wyznaczonym terminie **(4) środków zmierzających do takiego ograniczenia deficytu, jakie zostanie uznane przez Radę za niezbędne do zaradzenia sytuacji.** W takim przypadku Rada może zażądać od danego Państwa Członkowskiego przedstawienia sprawozdań według precyzyjnego harmonogramu, aby móc zbadać wysiłki dostosowawcze podjęte przez to Państwo Członkowskie.

11. Tak długo jak Państwo Członkowskie nie stosuje się do decyzji przyjętej na podstawie ustępu 9, Rada może zdecydować o zastosowaniu lub, w odpowiednim przypadku, o wzmocnieniu jednego lub kilku z następujących środków:

- zażądać od danego Państwa Członkowskiego, aby opublikowało dodatkowe informacje, które określi Rada, przed emisją obligacji i papierów wartościowych,
- wezwać Europejski Bank Inwestycyjny do ponownego rozważenia polityki udzielania pożyczek wobec danego Państwa Członkowskiego,
- zażądać złożenia w Unii przez dane Państwo Członkowskie nieoprocentowanego depozytu o stosowanej wysokości aż do czasu, gdy, w ocenie Rady, nadmierny deficyt zostanie skorygowany,
- nałożyć grzywnę w stosownej wysokości.

Zniesienie procedury nadmiernego deficytu wobec Polski

Publikacja: 2015.06.19 12:38

Czcionka

Rada Ecofin przyjęła 19 czerwca 2015r. decyzję, która kończy procedurę nadmiernego deficytu wobec Polski. Tym samym Polska zredukowała nadmierny deficyt o rok wcześniej niż było to rekomendowane przez Radę. Świadczy to o skuteczności strategii rządu i podejmowanych przez niego działań.

- **Więcej:**
http://www.finanse.mf.gov.pl/web/bip/ministerstwo-finansow/wiadomosci/aktualnosci/ministerstwo-finansow2/-/asset_publisher/M1vU/content/id/4782954

Literatura uzupełniająca

- A. Hanusz, *Równowaga budżetowa a zasady prawa*, „Państwo i Prawo” 2015, nr 9.